

Ο ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ ΒΙΟΣ.

(Σημειώσεις επιδόκτου).

Ἡ τεναγώδης πόλις δὲν ὑπέστη μεγάλην μεταβολὴν ἀπὸ τῆς προτέρας αὐτῆς καταστάσεως· ὁν τρόπον ζῶσιν οἱ Ἑνετοὶ τῆς σήμερον, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἔζων πρὸ μιᾶς ἀνθρωπίνης γενεᾶς καὶ κατὰ τοὺς χρόνους πιθανῶς τοῦ Γολδόβν. Καὶ σήμερον ροφῶσιν ἐν τοῖς μελαγχολικοῖς αὐτῶν καφνευσίς τὸν καφῆν αὐτῶν, καὶ σήμερον ἐτι συνδιαλέγονται πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν μικρῶν συμβάντων ἐν τῇ πατρίῳ αὐτῶν πόλει, τῇ ἀσιτοελούσῃ τὸν κόσμον αὐτῶν. Τὸ ἐξ ἀμφότερων τῶν ἡμισφαιρίων παρερχόμενοι αὐτοὺς ρεῖμα τῶν ξένων, ὀλίγον θίγει αὐτοὺς· δὲν ταράσσονται ἐκ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν. Καὶ σήμερον οἱ Γονδολιέροι ἐρίζουσι πρὸς ἀλλήλους ὡς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς, ἐν ἣ ὑπῆρχον οἱ δόγαι. Ἄν τις δώσῃ αὐτοῖς διὰ τινα βραχὺν πλοῦν μίαν ἰταλικὴν λίραν (φράγκον), οὗτοι φωνοῦσιν ἀπειλητικῶς: «Κύριε, ἐν σολδίον ἐτι», ἂν τις δώσῃ αὐτοῖς δέκα ἰταλικὰς λίρας, λέγουσι παρακλητικῶς: «Κύριε, μίαν λίραν ἐτι...». Καὶ αὐτοὶ οἱ συντηρητικώτατοι τῶν ναυτικῶν ἐπαναστατικῶν ἐμφεροῦνται φρονιμιάτων, ἐπαναστατικῶν ὅμως ἐννοεῖται κατὰ τὸν ἴδιον αὐτοῖς τρόπον. Κεραινοβολοῦσι τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ, ἥτις εἶναι ἡ ἀσπονδωτάτη αὐτῶν ἐχθρὰ ἀπὸ αἰώνων· θορυβοῦσιν ἐναντίον τῆς προόδου, καταρῶναι τὰ vaporetti (ἀτμόπλοια), ἅτινα ἐδτέρησαν αὐτοὺς τὸν τε ἄρτον καὶ τὴν δόξαν. Ἡ ἀπὸ τοῦ ἔργου ἀποχὴ τῶν Γονδολιέρων, ὁ πόλεμος τῶν Γονδολιέρων, ταῦτα κατέστησαν σταθερὸς τίτλος ἐν τοῖς ἐνετικοῖς ἡμερησίοις χρονικοῖς. Ἐν τῇ ὁργῇ αὐτῶν ἐπὶ τῷ ἐμφανισθέντι αὐτοῖς συναγωνισμῷ οἱ Γονδολιέροι παρεκτρέπονται καὶ εἰς ἔργα· οἱ Barabjoli (λεμβούχοι) ἐξήνεγκον ὕδρεις καὶ ἄρας ἐναντίον τῶν ξένων καὶ τῶν Ἑνετῶν ἐτι, τῶν χρησιμοποιοῦντων τὰ ἀτμόπλοια κατὰ τὸν βραχὺν πλοῦν. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ κατακρίνω τοὺς Γονδολιέρους; ἔχουσι δίκαιον. Ἄν ἤμην καὶ ἐγὼ Γονδολιέρος, βεβαίως καὶ ἐγὼ θὰ ἐφώνουν: «Κάτω ὁ ἀτμός».

Ἄλλ' ὁ ἰδιαίτερός μου Γονδολιέρος, ὁ καλὸς Πέτρος, δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν κατὰ τοῦ ἀτμοῦ καταθορὰν τῶν συναδέλφων αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐξυμνεῖ τοὺς παλαιούς χρόνους καὶ κλεῖει τὴν ρῖνα ὅταν μακρόθεν ὀδοφραγῇ τὸν καπνὸν τοῦ ἀτμοπλοίου. «Ὁ υἱός μου», λέγει, δὲν θὰ γείνῃ πλέον Γονδολιέρος, ἀλλὰ θὰ περιδλθῇ μᾶλλον τὴν στρατιωτικὴν στολὴν κἂν τοῦτο τραχὺ τυγχάνῃ τὸ ἔργον καὶ κἂν περιστῇ ἐτι ἡ ἀνάγκη νὰ τραπῇ τὴν εἰς τὴν Μασσάουαν ἄγουσαν.—«Ἐχεις δίκαιον, Πέτρε» ἀπίνντησα αὐτῷ. «Καὶ ὁ ἰδικός μου ὁ υἱός δὲν θὰ ἀποβῇ πλέον συγγραφεὺς, ἀλλὰ μᾶλλον γαιοκτημὼν καὶ τιμαριούχος καὶ θὰ ἔχῃ ἔδραν ἐν Βιέννῃ καὶ ψῆφον ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ τῶν βασιλείων καὶ χωρῶν, ἔδραν δὲ μᾶλλον ἢ ψῆφον καὶ ψῆφον μᾶλλον ἢ νοῦν. Ὁ υἱός μου θὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ γραφικὸν καὶ τυπογραφικὸν μέλαν. Τὰ ἀτμόπλοια καταστρέφουσι τὰς γονδόλας αἱ ἐφημερίδες τὰ βιβλία. Πέτρε, παρηγορήθητι. Ἀμφότεροι ζῶμεν ἐν χαλεποῖς χρόνοις. Ἐς κόρακας ἢ πρόδοδος!»

Ἐν τῇ Riva dei Schiavoni ἡλιάζονται οἱ τῆς Βενετίας ἄεργοι οὔτοι, μολονότι ἄλλοι ἢ πρὸ ἑκατονταετίας, εἰδὼν ὅμως οἱ αὐτοί. Ἐξαπλούμενοι ἐπὶ τῆς κοιλίας παρατηροῦσι τὴν ἐν τῇ παραλίᾳ κίνησιν. Τὸ δὲ θεᾶσθαι τὰ ἀτμόπλοια ἐκφορτόνοντα τοὺς ἄνθρωκας, τὰ ἰστία, τὰ μετ' ἐπιραμμάτων ἰστία, ὀγκούμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, τὴν φιλάρεσκον θαλαμνηγὸν κοσμουμένην, εἶνα ἐπιδειχθῇ ἐν πᾶσι τοῖς λιμέσι τῆς μεσογείου—τὸ θεᾶσθαι λοιπόν, δὲν ἄποτελεῖ τοῦτο τὸ ἄριστον τῶν ἐπαγγελμάτων; Καὶ ἐγὼ εἰμι σήμερον ὅλως Ἑνετός, θεῶμαι τὰ πρὸ ἔμου καὶ θερμαίνομαι εἰς τὸν ἥλιον. Ἀλλ' ἰδοὺ μία καλλονὴ ἐκ τῶν πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ· εἶναι ἡ θαλαμνηγὸς τοῦ Γόρδωνος Βέννεν, ἥτις σταθεμεῖ ἀπαλῶς καὶ ἡδύως ἐν τῇ διώρυγᾳ Giudecca, λευκὴ καὶ ἀπαστράπτουσα ἐκ τοῦ ἡλίου. Ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης διατρέχει διὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς αὐτοῦ σκάφους [τὰς θαλάσσας, ἐγκαταλίπων οἶκον τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ὑπαλλήλους αὐτοῦ] πρὸς ἐκδοσὴν τῆς ἐφημερίδος. Γονδόλαι περικυκλοῦσιν τὸ πλωτὸν ἀνάκτορον τοῦ πλουσιωτάτου τῶν ἰδιοκτῆτῶν ἐφημερίδος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, πολλοὶ δ' ἐνεοὶ χαίνοντες θεῶνται τὸ μεγαλεῖον, δι' οὗ ὁ ἄπλουτος οὗτος δημοσιογράφος ἐαυτὸν περιβάλλει. Ἡ θαλαμνηγὸς θὰ ἦτο ἀρκετὰ μεγάλῃ ὥστε νὰ δεχθῇ ὀλόκληρον τὸ ἐπι-

τελεῖον τῆς συντάξεως τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης», τόσον μεγάλῃ ὥστε νὰ συνεδριάσῃ ἐν αὐτῇ ὀλόκληρον συνέδριον τῶν καρδιναλίων. Ἡ θαλαμνηγὸς τοῦ Βέννεν ἔχει πλήρωμα 56 ἀνδρῶν· τὸ παιγνίδιον στοιχίζει ἀκριβὰ! ἀλλ' ὁ Ἀμερικανὸς προτιμᾷ οὕτω πως νὰ διατρέχῃ τὸν κόσμον μετὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ ἢ νὰ αὐτοχειριασθῇ. Γνωστὸν ἄλλως ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους πολλοὶ νῆτοκτόνησαν ἐνεκα τοῦ ὅτι ἡγνούν τι νὰ πράξωσι διὰ τοῦ πλούτου αὐτῶν. Ἐσχάτως ἐτι ἀνέγκων που περὶ κυρίου τινος ὅστις, ἅμα τῇ εἰδήσει ὅτι ἐκληρονόμησε τριᾶκοντα ἑκατομύρια, νῆτοκτόνησεν.

Καὶ ἐν Βενετίᾳ ἡ δελήνη δὲν λάμπει πάντοτε· πολλὰς νύκτας ἀναγκάζεται τις νὰ εὐρίσκηται ἐν μέσῳ πυκνῆς ὀμίχλης· ἀλλοίμονον εἰς τὸν ναῦτην, τὸν ποιοῦμενον καταρχαῖον ποτοῦ· πίπτων εἰς τὸ τέναγος, ἐξάγεται ἐκ τούτου κατὰ πολλὰς λίτρας βαρύτερος καὶ κατὰ πολλοὺς χρωματισμοὺς πρασινώτερος, διότι τὸ τοῦ τεναγούς ὕδωρ δὲν εἶναι μόνον ὕδωρ.

Ἐν Βενετίᾳ, αἱ λαμπραὶ νύκτες εἶναι τι θαυμάσιον· ὅταν ὁ ὀφεικὴς (Seirooco) ἐξαπλῶναι τὸν ἀπαισίον αὐτοῦ πέπλον καὶ πᾶσαι αἱ γέφυραι ὑγραίνονται τότε πολλοὶ λέγουσιν: «Βενετία, ὁ διὰδολος νὰ σὲ πάρῃ».

Οὐδαμοῦ εὐρίσκονται τόσαι γαλαί, ὅσαι ἐν Βενετίᾳ. Ὅταν ἡ νύξ ἦναι θολή, οὐδεὶς δὲ καθαρώδης ἐν τῇ ὄχθῃ ἀκούεται, τότε αἱ γαλαὶ ἄρχονται τῆς ἰδίας αὐτῶν συναυλίας, μι α ο υ λ ι ζ ο υ σ α ι καὶ ὀλοῦνται κατὰ τὴν ἐν νεκρικῇ σιγῇ διατελοῦσαν νύκτα. Ὀλόκληρος ἡ Βενετία εἶναι τότε μι α ο υ λ ι σ μ α γαλῶν. Καὶ κατὰ τὴν πρωΐαν ἐτι πυκνὴ ὀμίχλη ἐπικαθῇ τῶν τεναγῶν· οἱ Ἑνετοὶ ὅμως ἐξέρχονται μόνον ὅταν ὁ ἥλιος διασκεδάσῃ τὴν ὀμίχλην. Τότε δὲ ροφῶσι τὸν καφῆν—πολλοὶ δὲ καλλιμορφοὶ κυρίαὶ πράττουσι τοῦτο ὡς πρῶτον ἔργον τῆς ἡμέρας ἐν αὐτῇ τῇ κλίνῃ—καὶ βαθμιαίως ἐξοικιοῦνται πρὸς τὸ φῶς. Ὅτι ὅμως ἡ νύξ ἀποτελεῖ τὸ ὠραιότερον ἡμισυ τοῦ βίου, τοῦτο οὐ μόνον γερμανὸς ποιητὴς ἀλλὰ καὶ πολλοὶ Ἑνεταὶ ἐξέφρασαν, Ὡς νεωτέρα γυνὴ ἡ Ἑνετὴ ἀναγκάζεται οὐ μόνον νὰ περιφέρεται διὰ γονδόλας, ἀλλὰ καὶ πεζῇ νὰ βαίνει ἐπὶ τινὰς ὥρας, ὀφείλει ν' ἀνέρχεται καὶ κατέρχεται γεφύρας, ὀφείλει, χάριν τοῦ θυμοῦ, τῇ δὲ κάκειδε νὰ προσεύχεται εἰς τὸν Θεὸν ἐν μιᾷ τῶν ἑκατὸν ἐκκλησιῶν, ὀφείλει νὰ περιπατῇ ἐν τῇ πλατείᾳ καὶ τῷ δημοσίῳ κίπῳ, ὀφείλει νὰ ἐπισκέπτηται τὴν ἐσπέραν τὰ θεᾶτρα καὶ νὰ δέχεται ἐκεῖ ἐν αὐτοῖς τοῖς θεωρείοις ἐτι ἐπισκέψεις.

Οὐδεμία τῶν πόλεων τῆς Ἰταλίας ἔχει τόσον ἀνεπτυγμένον τὸν ἐν καφνευσίς βίον ὅσον ἡ Βενετία. Οἱ Ἑνετοὶ χρησιμῶς ποιοῦσι τὸν καφῆν, πρὸς ἀποσκορμίσιν τοῦ ἔπνου· διότι νωθρὸς εἶναι ὁ αὐτόθι βίος, ἀνευ οἰαδύποτε μεγάλῃς ἐνεργείας, τῇ στερεῇ μάλιστα τοῦ ἐκ τῶν ἡμαξῶν κρότου. Ἐν Βενετίᾳ κοιμᾶται τις ἡδέως, ὄνειρεται ἡδέως, στενάζει ἡδέως. Ἡ Βενετία εἶναι ἡ ἐκλεκτὴ πόλις τῶν ταξειδεύοντων νεογάμων· ἐκεῖ νεαρὰ ζεύγη ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν διασχίζουν τὰς διώρυγας, ἀποδιδόμενα εἰς τὰς γονδόλας ὡς εἰς σαρκοφάγον.

Καὶ ὅμως τὴν ζοφεράν ἀντίθετον πλευρὰν τῶν ἐρωτικῶν τούτων εἰδυλλίων ἀποτελοῦσιν αἱ πενιαλαῖαι μορφῆαι, αἱ τοσοῦτον ἀπειροπληθεῖς ἐν ταῖς μικραῖς ὁδοῖς τῆς Βενετίας ἐμφανιζόμεναι, ἀληθῆς λ α ὁ ς ἂ θ λ ῖ ω ν, ὡς Ἑνετός τις εἶπέ μοι. «ὦ! πεινῶ, εὐσπλαχνισθῇ μοι», ὁπόσον συχνάκις ἐπληξε τὰ ὦτά μου ἡ φωνὴ αὐτῆς οἰμωγῆς. Πενόμεναι, ρακένδυτοι γυναῖκες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐκφέρουσιν αὐτόν, πείνα δὲ καὶ ἀβλιότης προβάλλουσιν ἐπὶ τῶν τοῦ προσώπου αὐτῶν χαρακτηριστικῶν. Μεγάλου πρὸς κοινὴν ταφὴν τάφῳ δέχονται τὰς ἀτυχεῖς ταύτας, ὅταν εὐτυχίσωσι ν' ἀποθάνωσι. Ἐξῶ ἐν τῷ νησιωτικῷ νεκροταφείῳ τοῦ Ἀγ. Μιχαήλ σειραὶ ὁλῶν τοιοῦτων ἀνθρώπων παρατηροῦνται. Χιλιάδες αὐτόθι ἀναπαύονται, ἀνευ ὀνόματος μόνον δὲ μετ' ἀριθμῶν. Αὐτόθι πολλῶ καλλίον διατελοῦσιν ἢ πρότερον ἐν τῷ βίῳ. Στὴς πρὸ τῶν τάφων τούτων, ἐφ' ὧν διασπῶνται τὰ τεναγώδη κύματα, ἀνέγκων ἀριθμούς, οὐδὲν ἄλλο εἰ μὴ ἀριθμοὺς ἐπὶ τῶν πινάκων. Καὶ ἐν τούτοις δέον νὰ ἐκτιμῶνται οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι ἐπὶ τῷ ὅτι ἐλπισμὸν ἔχουσιν. Ἐπὶ καλλιμαρμάρων, ὅμως τάφων ἀναγινώσκει τις ὄνοματι πριγκίπων, ἐν οἷς καὶ τὸ ὄνομα Τζιοβανέλλν. Ὁ πρίγκηψ οὗτος ἦν ὁ πλουσιώτατος τῆς γενετῆρας αὐτοῦ πόλεως. Ἀπέθανε δὲ πρὸ τινῶν ἐτῶν, ἀφίεις χίρα, υἱοθετημένον υἱὸν καὶ πολλὰ ἑκατομύρια. Ἡ Βενετία, ζῶντα αὐτόν, τιμαῖς περιέβαλε· καὶ ὅμως οὐδὲ ὁδολὸν ἐκληροδότησεν εἰς τὴν

πόλιν. Οἱ πτωχοὶ τῆς συνοικίας, ἐν ᾗ ἔζησε καὶ ἀπέθανεν, ἐφήρμοσαν αὐτοδικίαν ἐπὶ τῆς μνήμης αὐτοῦ, παρακολούσαντες τὸν μετὰ πομπῆς ἐνταφιασμὸν αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς δὲ ἦτο εἰς μόνον ἀριθμὸς, ὁ ἐλάχιστος μάλιστα τῶν ἀριθμῶν. Πόσοι ἐξαπλοῦνται καὶ μεγαλύνονται ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐνεργοῦντες ὥσθι ἦσαν πλέον τι ἢ ἀριθμοί!

ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΡΩΣΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

Οἱ λαοί, οἵτινες, εἰς 113 ἑκατομμύρια ψυχῶν ἀνερχόμενοι, ἐν στρογγύλῳ ἀριθμῷ, εὐρίθνηται διεσπαρμένοι ἀνὰ τὸ ρωσικὸν κράτος, ἀνήκουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς δύο τῶν μεγάλων ὑπὸ τὴν ἔσποψιν τῆς ἐθνότητος οἰκογενειῶν τῆς ἀνθρωπότητος, εἰς τὴν ἰνδοευρωπαϊκὴν δηλονότι ἢ ἀρυανικὴν καὶ εἰς τὴν οὐραλοαλταϊκὴν οἰκογένειαν. Οἱ Ἀρυανοὶ τοῦ σλαυικοῦ ἰδία κλάδου εὐρίθνηται ἀποκατεστημένοι μᾶλλον ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Ρωσίᾳ, ἐνῷ ἡ ἀσιατικὴ Ρωσία κατοικεῖται πρὸ πάντων ὑπὸ οὐραλοαλταϊκῶν λαῶν ἥτοι Τούρκων, Μογγόλων, Μαντσουρίων καὶ πρὸς Β Οὐγροφιλανδῶν. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ ὑποθεθῇ ὅτι ἐκ τῶν τελευταίων τούτων δὲν εὐρίσκονται καὶ κατὰ μέγαν μάλιστα ἀριθμὸν ἐν τῇ βορείῳ εὐρωπαϊκῇ Ρωσίᾳ καὶ ὅτι ἐν Τουρκεστάν δὲν ὑπάρχουσιν Ἑρανοὶ ἰνδοευρωπαϊκῆς οἰκογενείας καὶ ἐν Σιβηρίᾳ ἄποικοι Σλαῦοι. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὸν Καύκασον καὶ τὰς γειτνιαζούσας χώρας αὐτόθι ὑπάρχει μοναδικὸν ἐθνολογικὸν μωσαϊκόν, τὰ στοιχεῖα τοῦ ὁποίου εἶναι πολυπλοκάτατα καὶ ὁ καθορισμὸς τῶν ὁποίων ἀποβαίνει ἀδύνατος. Ἡ σηματικὴ οἰκογένεια ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ πολυαριθμῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Πολωνίᾳ καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς ΝΑ εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, ὑπὸ τινων Καραϊτῶν ἐν Κριμαίᾳ καὶ ὑπὸ σπανίων ἔτι πιθανῶς καὶ μικρῶν φυλῶν τοῦ Τουρκεστάν, αἵτινες θεωροῦσιν ἑαυτὰς ἀμέσους ἀπογόνους τῶν Ἀράβων κατακτητῶν τοῦ Η' αἰῶνος μ. Χ.

Πρὶν ἢ ὅμως χαράξωμεν τὰς ἐξωτερικὰς γραμμὰς τῆς γενικῆς εἰκόνης τῶν λαῶν ἢ φυλῶν τοῦ τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς ρωσικοῦ κράτους, πρὶν ἢ ταχέως ἐπισκοπήσωμεν τὰς διαφόρους μεταβολὰς, ὥσπερ οἱ λαοὶ οὗτοι ὑπέστησαν ἀπὸ τῶν ἱστορικῶν ἔτι χρόνων, δὲν εἶναι ἄρα γε ἄρμοδιώτερον ν' ἀναζητήσωμεν ἐν τῷ ἀπομεικρυνμένῳ καὶ ἀφανεῖ παρελθόντι τῶν εὐρεῶν τούτων χωρῶν, τὰ ὑφιστάμενα ἔτη ἵγνη τῆς ἀρχεγονοῦ ἀνθρωπότητος; Πρὸ τῶν σημερινῶν Ρώσων, τῶν Σλαβῶν καὶ τῶν Τουρκοφιλανδῶν τοῦ Θ' αἰῶνος ὡς καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν παρὰ τῷ Ἡροδότῳ ἀπαντώντων Σκυθῶν ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, ὑπῆρξαν τοιοῦτοι ἅπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν κατὰφικη ἡ γῆ, ἅπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς καθ' ἣν οἱ κολοσσαιοὶ παγετῶδες ὄγκοι τῆς τεταρτογενεῖς περιόδου ἤρξαντο τῆς πρὸς ἐξάρανσιν κινήσεως αὐτῶν.

Ἐπῆρξεν ἀληθῶς κατὰ τοὺς γεωλόγους στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ εὐρωπαϊκὴ Ρωσία ἀπετελεῖτο ἐκ μιᾶς μεγάλης ἡπείρου στενῆς σχετικῶς, ἐπεκτεινομένης ἀπὸ τῶν Καρπαθίων εἰς τὰ Οὐράλια καὶ ἕως τὸ πρὸς Β ὄριον ἀπετελεῖτο ὑπὸ γραμμῆς χωρούσης ΝΑΒΑ ἀπὸ Κρακοβίας εἰς τὰς πηγὰς τῆς Πετσόρας· τότε ὁ παγωμένος ὠκεανὸς εὐρίσκετο πολὺ νοτιώτερον, παρουσιαζὼν κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην κόλπον, κλειόμενον πρὸς Δ καὶ Α ὑπὸ δύο κολοσσιαίων ὄγκων πάγου, τοῦ πρώτου στηριζομένου ἐπὶ τῶν σκανδιναυικῶν ὀρέων καὶ καταλαμβάνοντος τὰ βόρεια τῆς Βαλτικῆς, τὴν Φιλλανδίαν καὶ τὰς τῆς Βαλτικῆς ἐπαρχίας, ὡς καὶ τὰ κυβερνεῖα τῆς Πετροπόλεως καὶ τοῦ Ὀλονόετς, τοῦ δευτέρου ἔχοντος βάσιν τὴν τῶν Οὐραλίων ὀροσειράν. Πρὸς Ν ἡ τεταρτογενὴς αὕτη Ρωσία ἐβρέχετο ὑπὸ τῶν κυμάτων παραλίου λεκάνης, περιλαμβανούσης τὴν Κασπίαν, τὴν Ἀζοφικὴν καὶ τὸν Εὐξείνιον καὶ ἐκτεινομένης πρὸς Β πρὸς τὴν Σαμαράν, ἐνῷ μέγας παγετῶδης ὄγκος κατεῖχε τὰς τοῦ Καυκάσου κλιτύας· ὁπωσδήποτε ἡ Κριμαία φαίνεται ὑφισταμένη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης. Ὅτε δέ, τοῦ κλίματος μεταβαλλομένου ὡς καὶ ἐν πάσῃ τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ, οἱ τοῦ πάγου ὄγκοι ἤρξαντο ἐλαττούμενοι, αἱ χώραι αὗται εὐρέθησαν κεκαλυμμέναι ὑπὸ ζωηρᾶς χλωώδους βλαστήσεως, ἥτις διέτρεφε μέγιστα ἐξαφανισθέντα ἔθνη ζῶα, ὡς τὸν Μαμμούθ, τὸν Ρινόκερων καὶ τινὰς μεγάλας

ἐλάφους. Ἐκεῖνα δὲ τὰ ὅποια κατήρτισαν τὸ παχὺ στρώμα μελαίνης φυτικῆς γῆς (τερνοζέμ) τῆς ἐνεστώσης κεντρῶας Ρωσίας εἰς τὰ ἄφθονα λείψανα τῆς πλουσίας ταύτης φυτείας.

Μολοντί ἐν τοῖς ἀποταμιεύμασι τῶν ὀστέων τῶν μεγάλων τούτων χορτοφάγων δὲν ἀπῆντησαν εἰσέτι λείψανα ἀνθρωπίνων σκελετῶν δὲν φαίνεται ἀπῆλθον ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔζησε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς τεταρτογενεῖς ταύτης Ρωσίας· λείψανα τῆς βιομηχανίας αὐτοῦ, ἀναμειγμένα μετὰ ἀνθρώκων, εὐρέθησαν ἐν τοῖς στρώμασιν ἐκείνοις, ἐν οἷς ἄφθονα ὑπῆρχον ὀστᾶ μαμμούθ, ρινόκερω, θωὸς καὶ ἐλάφου, ὀστᾶ, ὧν ἕνια ἦσαν ἀπὸ σκοποῦ ἐσχισμένα καὶ ἐπεξεργασμένα· ἐν τοῖς στρώμασι τοῦ Καρατσαρόβου π. χ. ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ὀκου (ἐν τῷ κυβερνεῖῳ Βλαδιμήρ) τεμάχια καὶ λεπτὴ ἔτι πλᾶξ πυρολίθου, ἐγχερωσμένα εἰσέτι ἐν τῇ ὀστεώδει ὕλῃ, ἀνεκαλύφθησαν πρὸ δωδεκαετίας περίπου ὑπὸ τοῦ κόμητος Οὐδάρωφ ὁμοῦ μετὰ στλεγγίδων, κορυφῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ἀνηκόντων εἰς τὴν οὕτω καλουμένην παλαιολιθικὴν ἐποχὴν. Καὶ ἄλλα εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχαιότατα ἀναγόμενα μέρη ἀνεκαλύφθησαν νοτιώτερον ἐν τοῖς κυβερνεῖσι τοῦ Βορονέζ καὶ τῆς Πολτάβας· ἐν Πολωνίᾳ οὐ μακρὰν τῶν αὐστρорωσικῶν μεθορίων ὁ κόμης Ζαβίστςκας διηρένησεν ἐπίσης σπήλαιον, ἐν ᾧ λείψανα ἀνθρωπίνης βιομηχανίας τῆς παλαιολιθικῆς ἐποχῆς ἀνεκαλύφθησαν μετὰ πολυαριθμῶν ὀστέων μαμμούθ· παρὰ τὴν ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἐν Ποδολίᾳ. Τέλος ἐν Κριμαίᾳ ὁ κ. Μερεζκόβσκις ἔσχε τὸ εὐτύχημα νὰ διερευνήσῃ σπήλαιον ὅπου μετὰ τῶν λειψάνων ζῶων τῆς τεταρτογενεῖς περιόδου ὑπῆρχον καὶ ἐργαλεῖα ἐκ πυρολίθου μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν μορφῶν τῶν δύο παλαιολογικῶν ἐποχῶν.

Οὕτω λοιπὸν κατὰ τὴν τεταρτογενῆ περίοδον ὁ ἄνθρωπος ἔζη ἐν Ρωσίᾳ ἀπὸ τῆς Κριμαίας μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ Ὀκου, ὅστις φαίνεται μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης τὸ βορειότερον σημεῖον εἰς ὃ εἶχε προχωρήσει, σημεῖον, ὅπερ δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς παραλίας τοῦ μεγάλου κόλπου εἰς τὸν ὁποῖον ἡ παγωμένη θάλασσα εἶχεν ἐξωθῆσαι τὰ κύματα αὐτῆς κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς γεωλογικῆς ταύτης ἐποχῆς. Δυστυχῶς, οὐδὲν ὀστεολογικὸν στοιχεῖον ἐνεφανίσθη, ὅπερ νὰ ἀποδείξῃ καὶ κατ' ἐλάχιστον ἔτι ὁποῖός τις ἦτο ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὑπὸ ἀνθρωπολογικὴν ἔσποψιν, ἥτοι ὑπὸ τὴν ἔσποψιν τῆς φυσικῆς αὐτοῦ καταστάσεως· ἀν ἡ δυτικὴ καὶ ἀνατολικὴ Εὐρώπη ἀπεκάλυψεν ἡμῖν τὴν ὑπαρξίν πολλῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν ἐν ἐποχῇ τοσοῦτον ἀπομεικρυνμένῃ, ἡ τεταρτογενὴς Ρωσία ἄφωτος εἰσέτι παραμένει ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ γυναι, ὁποῖός τις ἦν ὁ καταρτισμὸς ἐκείνου ὅστις ἐθήρευσεν τὸν δασὺν μαμμούθ διὰ μέσου τῆς παλαιᾶς χλόης τοῦ τερνοζέμ.

Κατὰ τοὺς ρώσους ἀρχαιολόγους καὶ ἰδία κατὰ τὸν κόμητα Οὐδάρωφ, δὲν ὑπάρχει χάσμα ἐν τῇ γῶρᾳ αὐτῶν μεταξὺ τῆς παλαιολιθικῆς καὶ τῆς νεολιθικῆς βιομηχανίας, ὡς ἐπὶ μακρὸν ἐπιστεύετο ὅτι ὑπῆρχε τοιοῦτον ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ, τοῦ ὅ ὅπερ ἀποτελεῖ γνῶμην ἥτις φαίνεται ἀμφισβητούμενη, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν τελευταίαν ταύτην χώραν. Ἡ νεολιθικὴ βιομηχανία χαρακτηρίζεται ἐν γένει ὑπὸ τῆς ὑπάρξεως τῶν πηλίνων ἀντικειμένων, ὑπὸ τῆς στιλβώσεως τῶν ἐργαλείων καὶ τῶν λιθίνων ὅπλων καὶ ὑπὸ τῆς παρουσίας λειψάνων οἰκιακῶν ζώων· ἕνια ὅμως τῶν στρωμάτων ὡς τὸ τοῦ Βολοσόβου (ἐν τῷ κυβερνεῖῳ τοῦ Βλαδιμήρ), τὸ διερευνήθην ὑπὸ τοῦ κόμητος Οὐδάρωφ καὶ γειτνιαζόν πρὸς τὸ τοῦ Καρατσαρόβου καὶ τὸ τοῦ Κιζιλ-Κομπᾶ ἐν Κριμαίᾳ, ἀνεκαλύφθην ὑπὸ τοῦ κ. Μερεζκόβσκι, φαίνονται ἀποτελοῦντα μαρτύρια τῆς μεταβατικῆς τῶν δύο βιομηχανικῶν ἐποχῶν φάσεως· συνελέγησαν δ' ἐκεῖθεν πολυαριθμὰ συντρίμματα δοχείων λίαν χονδροειδῶν, ἀλλὰ τὰ ἄκρα τῶν βελῶν, αἱ στλεγγίδες, εἰσὶν ἀρχαϊκῆς ὕλης τέχνης, ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῶν στρωμάτων τούτων ἐκτός ὀστέων ἀντικειμένων, ἀρπάγαι, ἄγκιστρα, βελόνας, ἀξίναι, σμίλαι, ἐνώτια κλπ. ἐκ λίθου δὲν εἶναι ἐστιλβωμένα· τέλος τὰ ἐν αὐτοῖς ζῶα εἶναι ἐκ τῶν ἀγρίων.

Οἱ καθαρῶς νεολιθικοὶ στᾶθμοι εἰς πολυάριθμοι ἐν Ρωσίᾳ, μολοντί, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς τοῦ ἐδάφους ἐκτάσεως, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι εἰσέτι ὑστερεῖ ἡ ὑπαρξὶς συνόλου ἐπαρκῶς τελείου τοῦ τμήματος τούτου τῆς παλαιοεθνολογίας τῆς χώρας. Μόνον ἐν τῷ Καυκάσῳ καὶ ἐν τῇ Κριμαίᾳ ἀνευρέθησαν εἶδη λιθίνων τραπέζων (dolmens), τοῦ ὅ ὅπερ ἐξηγεῖται βεβαίως ἐκ τῆς σπάνεως τῶν βράχων ἐν τῇ κεντρικῇ καὶ τῇ μεσημβρινῇ Ρωσίᾳ· τοιαῦτα ὅμως τράπεζαι δὲν ἀνευρέθησαν ἐν